

Wspólne przedsięwzięcie może być bez VAT

Rozliczenia pieniężne między uczestnikami inwestycji nie są opodatkowane. Ale usługi już tak.

PRZEMYSŁAW WOJTASIK

Czy przedsiębiorcy, którzy podpisali umowę o wspólne przedsięwzięcie i zamierzają je razem realizować, muszą fakturować między sobą wykonywane czynności? O to zapytał jeden z naszych czytelników. Zawarł umowę o prowadzenie wspólnego przedsięwzięcia, którego celem jest egzekwowanie wierzytelności. Zapłacił kwotę partycypacji w kosztach ich nabycia i zobowiązał się do działań mających na celu dochodzenie wierzytelności, np. reprezentowania przed sądem i komornikiem.

Odpowiedź na pytanie czytelnika zależy od tego, czy uczestnicy wspólnego przedsięwzięcia świadczą sobie nawzajem usługi. Jeśli tak, to podlegają one VAT. Jeśli jednak między przedsiębiorcami dochodzi tylko do rozliczeń pieniężnych, to podatku nie będzie.

Korzystne orzecznictwo...

Takie wnioski można wyciągnąć z dość bogatego w sprawie rozliczeń wspólnych przedsięwzięć orzecznictwa sądownego, choćby **wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 28 stycznia 2021 r. (I FSK 1685/20)**, który opisywaliśmy w „Rzeczpospolitej” z 23 maja 2021 r. Dotyczy spółki będącej właścicielem i operatorem porównywarki internetowej oraz agenta, który pośredniczy

KOMENTARZ EKSPERTA

Artur Hofman

doradca podatkowy i adwokat
w Andersen Tax & Legal

MARCELIK

Diabeł tkwi w szczegółach

Rozliczenia VAT we wspólnym przedsięwzięciu zależą od tego, czy dochodzi do świadczenia usług pomiędzy uczestnikami. Jeśli tak, to muszą je fakturować i odprowadzać VAT należny. Jeśli są to tylko rozliczenia pieniężne, wynikające np. z podziału zysków albo kosztów, to uczestnicy nie muszą wystawiać faktur i płacić VAT. Diabeł tkwi w szczegółach, a o opodatkowaniu decydują okoliczności danej sprawy, np. to, czy odbiorcą danej czynności jest podmiot zewnętrzny, czy uczestnik przedsięwzięcia (wtedy można mówić o usłudze na jego rzecz). Fiskus surowo podchodzi do tej kwestii. Często z góry nakazuje

opodatkować czynności uczestników wspólnego przedsięwzięcia, nie badając jaki jest jego cel biznesowy. Nie weryfikuje też, czy jest finalnym odbiorcą świadczenia. Na szczęście zapędy urzędników temperują sądy, które szerzej patrzą na podejmowane przez przedsiębiorców inwestycje. Jak te rozważania mają się do przedstawionego pytania czytelnika? Wydaje się, że dochodzenie wierzytelności w ramach wspólnego przedsięwzięcia nie powoduje obowiązku fakturowania między uczestnikami podejmowanych działań. Przemawia za tym choćby to, że partycypują oni w kosztach nabycia wierzytelności. Poza tym, ryzyko nieściągnięcia wierzytelności obciąża każdego uczestnika przedsięwzięcia. Występowanie przed sądem bądź komornikiem jest więc działaniem we własnym interesie, wykonywanym w celu realizacji wspólnego przedsięwzięcia, a nie usługą na rzecz drugiego uczestnika.

Obawiam się jednak, że fiskus może mieć w tej sprawie inne zdanie, a czytelnik dojdzie swoich racji dopiero w sądzie. ☹️

w zawieraniu umów ubezpieczenia. Zaplanowali wspólne przedsięwzięcie. Agent ma oferować na platformie internetowej usługi ubezpieczeniowe zakładów, z którymi współpracuje. Następnie będzie dzielił się ze spółką prowizją ze sprzedaży. Spółka twierdziła,

że nie świadczy usług na rzecz agenta. Fiskus miał jednak inne zdanie. Uznał, że część prowizji, którą otrzymuje od agenta, to zapłata za wykonane na jego rzecz usługi udostępnienia platformy internetowej i że powinna być opodatkowana.

Spółka wygrała spór ze skarbowką dopiero w NSA. Sędziowie stwierdzili, że rozliczenia pieniężne między uczestnikami wspólnego przedsięwzięcia nie mogą być same przez się potraktowane jako czynności podlegające VAT, jeśli równocześnie nie towarzyszy im świadczenie usługi. Zdaniem NSA przekaza-

PISALIŚMY O TYM:

Czynności wykonywane przez podatników realizujących inwestycje w ramach wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego nie są wzajemnym świadczeniem usług między nimi.

„Dwa podmioty, jeden cel. A co z VAT?“, 6 września 2021 r.

📄 [archiwum.rp.pl](https://www.archiwum.rp.pl)

zywanie części prowizji jest wewnętrznym rozliczeniem pomiędzy konsorcjantami, więc nie podlega opodatkowaniu.

Podobne stanowisko NSA przedstawił np. w **wyroku z 6 kwietnia 2018 r. (I FSK 961/16)**. Tu także podkreślono, że jeśli rozliczeniem pieniężnym między uczestnikami wspólnego przedsięwzięcia (konsorcjum) nie towarzyszy świadczenie usług lub dostawa towarów, to nie podlegają one opodatkowaniu.

... i surowe interpretacje

Mimo tych orzeczeń przedsiębiorcy muszą liczyć się z negatywnym podejściem fiskusa. Spójrzmy na **interpretację dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 25 czerwca 2021 r. (O114-KDIP4-3.4.012.168.2021.2IG)**. Wystąpiła o nią

spółka z o.o. udzielająca pożyczek osobom fizycznym. Robi to głównie telefonicznie i internetowo. Często zdarza się, że klient nie są w stanie wywiązać się z zobowiązań. Aby umożliwić im polubowne rozwiązanie sprawy, spółka podjęła współpracę z kancelarią prawną. Szczegółowe zasady działania zostały określone w umowie o wspólnym przedsięwzięciu. Jego celem jest restrukturyzacja zadłużenia klientów.

Spółka w umowie zobowiązała się do podejmowania wielu działań, m.in. udostępniania informacji o usługach kancelarii, jest odpowiedzialna za kontakty z klientami, pomaga przy pozyskiwaniu od nich informacji, weryfikuje poprawność danych. Zapewnia także obsługę finansowo-księgową przedsięwzięcia, w tym płatności i rozliczenia klientów z tytułu uczestnictwa w programie oddłużeniowym oraz bieżącą obsługę techniczną (IT). Z kolei kancelaria zobowiązuje się świadczyć klientom usługi prawne w celu polubownego i pozasądowego rozwiązania kwestii nierogulowanego zadłużenia.

Spółka informuje, że zgodnie z przyjętym modelem współpracy, płatności między stronami mają na celu jedynie rozdzielenie wypracowanego w ramach wspólnego przedsięwzięcia zysku. Nie są zapłatą za usługi.

Czy podejmowane przez spółkę działania będą stanowiły czynności opodatkowane VAT, a przepływy pieniężne są wynagrodzeniem za te czynności? Fiskus uznał, że tak. Jego zdaniem pomiędzy stronami opisanego wspólnego przedsięwzięcia dochodzi do wzajemnych świadczeń. Wykonywane przez spółkę czynności są usługami na rzecz kancelarii, za które będzie wypłacone wynagrodzenie. - Działania spółki podejmowane w ramach wspólnego przedsięwzięcia stanowią czynności opodatkowane VAT. Tym samym przepływy pieniężne pomiędzy spółką a kancelarią stanowią wynagrodzenie za wykonywanie czynności opodatkowanych - podkreśliła skarbowka. ☹️

Podstawa prawna:

■ art. 5 ust. 1 pkt 1 oraz art. 8 ust. 1 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 658 ze zm.)